

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Holobrádi Emese ügyvéd (1075 Budapest, Kazinczy u. 24-26.) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Rácz Károly ügyvéd (2300 Ráckeve, Szent István tér 5/4.) által képviselt (.....) alperes elleni szerződés érvénytelenségének megállapítása és kártérítés iránti perében a Pest Megyei Bíróság 2009. június 18-án kelt 7.G.40.087/2008/10. számú ítélete ellen az alperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben - a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, s a 8.500.000 (nyolcmillió-ötszázezer) forint kereseti követelés vonatkozásában a keresetet elutasítja.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 428.400 (négy százhuszonnyolcezer-négy száz) forint + áfa összegű első- és másodfokú együttes perköltséget, az államnak - külön felhívásra - 1.021.200 (egymillió-huszonegyezer-kettő száz) forint le nem rótt első- és másodfokú eljárási részilletéket.

Kötelezi alperest, hogy - külön felhívásra - fizessen meg az államnak 358.800 (három százötvennyolcezer-nyolc száz) forint első- és másodfokú eljárási részilletéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Felperesnek az alperes 2004. február 5-től közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tagja, 2003. augusztus 7-től 2006. január 10-ig az ügyvezetője is volt.

Felperes 2006. január 10-től felszámolás alatt áll, felszámolási eljárás megindítása iránti kérelmet 2004. augusztus 27-én nyújtottak be, amelyről felperes 2004. október 11-én szerzett tudomást. A felszámolás közzétételére a Céglönlöny 2006. március 9-i számában került sor.

Alperes, mint „tulajdonos” a 2005. október 1-jén kelt megállapodás alapján 3.000.000 forint kölcsönt nyújtott felperesnek a vállalkozás likviditásának elősegítésre, beruházási, bővítési költségeinek fedezésére. Rögzítették, a kölcsön visszafizetésének összege és időpontja a vállalkozás likviditási helyzetének javulásával, esetenkénti megállapodással történik.

A kölcsön visszafizetése alperes részére 2005. december 30-án történt meg.

Felperes a-nek az általa kibocsátott,, és számú, 2005. október 10-től 2006. január 3-ig terjedő teljesítési időt és fizetési határidőt megjelölő számláira összesen 8.500.000 forintot fizetett meg.

A számlák tartalma szerint a 2005. október 10-i teljesítéssel szociális helyiségek, zuhanyzó, WC kialakítást, november 4-i és december 5-i teljesítéssel irodaépület belső kialakítást, 2006. január 2-i és 3-i teljesítéssel betonozási munkákat végzett felperes részére.

Az felszámolás miatti tevékenységet lezáró ellenőrzést tartott felperesnél. Az ellenőrzésről felvett, 2007. február 23-án kelt jegyzökönyv egyebek mellett azt rögzítette, a 2005. január 1. - 2005. június 30. közötti időszakban a társaság 2 db, összesen 4.500.000 forint értékű számlát fogadott be a-től betonozási munkálatok megnevezéssel. A számlái hiteles, adólevonásra alkalmas bizonylatként nem fogadhatók el, mivel azok tartalmilag sem tekinthetők hitelesnek. A számla valódiságáért a kibocsátó a felelős, azonban ha a számla hitelessége megdőlt, úgy arra további jogokat alapítani - így előzetesen felszámított általános forgalmi adót levonni - nem lehet, „függetlenül attól, hogy a gazdasági esemény megtörtént-e vagy sem.”

A felperes 2007. április 3-án kelt levelével, a fiktív számlákra történt kifizetések miatt alperest 8.500.000 forint megfizetésére, míg 2007. április 5-én kelt levelével, utalva

alperes rosszhiszemű magatartására, alperest a 3.000.000 forint kölcsön visszafizetésére hívta fel.

Alperes a felhívásoknak nem tett eleget, vitatta az abban foglaltakat.

Felperes 2008. augusztus 19-én előterjesztett keresetében a tagi kölcsön visszafizetésére létrejött jogügylet semmisségének megállapítását, alperest 3.000.000 forint, ezen összeg után 2005. december 30-tól, továbbá 8.500.000 forint, ezen belül 1.500.000 forint után 2005. október 10-től, 1.500.000 forint után 2005. november 4-től, 1.000.000 forint után 2005. december 5-től, 2.625.000 forint után 2006. január 2-től, 1.875.000 forint után 2006. január 3-tól a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Előadta, alperes a felperes ügyvezetőjeként a kölcsön visszafizetésére létrejött megállapodás 2005. december 30-i időpontjában tudomással rendelkezett a felszámolási helyzetről, ezért a felszámolás elrendelését pár nappal megelőző megállapodás a Ptk. 200.§ (2) bekezdése alapján jóerkölcsbe ütköző, annak semmisége folytán az eredeti állapot helyreállításának van helye. Az alperes eljárása kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a többi hitelező rovására, azokat megelőzve a saját hitelezői igényét kielégítse, ezzel az egyéb hitelezői igények fedezetét elvonja. Ezen magatartása az üzleti életben elfogadhatatlan tisztességtelen cél megvalósulását, más hitelezők megkárosítását eredményezte. A továbbiakban azt hangsúlyozta, a kölcsön visszafizetéséről történt megállapodás jóerkölcsbe ütköző voltát az is igazolja, alperes tisztában volt a felperes helyzetével, a felszámolási eljárásban fizetési határidőt kért, majd a fizetéseképtelenséget megállapító végzést is megfellebbezte, s ismerte a többi hitelezői követelés összegét is. A 8.500.000 forint összegű követelése tekintetében hivatkozott az 2007. február 23-án felvett jegyzőkönyvében foglaltakra, s arra, az alperes által átadott könyvelési dokumentáció áttekintését követően az volt megállapítható, a-vel történt ügyletkötésekkor alperes nem az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 29.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint, a vezető tisztségviselőtől elvárható fokozott gondossággal, a társaság érdekeinek szem előtt tartásával járt el, ezért a tartozik a kifizetett számlák ellenértékével megegyező mértékű kárt a Ptk. 339.§-a alapján megtéríteni.

Egyebek mellett csatolta a 2006. júliusában, a felperesi tulajdonban álló,, külterületen található ingatlanra (telephelyre) nézve készült értékelési szakvéleményt. A szakvélemény azt is tartalmazza, az ingatlan 2004-ben teljes felújításra került, a felújítási munkák az ingatlanon lévő porta, szociális épület és 3 db műhely épületre terjedt ki, melynek falazatát és tető szigetelését külső és belső burkolatát újították fel, valamint az épületek fűtés rendszerét. Állította, ennek alapján is kétségsbe vonható, hogy ezt követően, 2005-ben további felújításokra volt szükség, valamint hogy -1,1 C fokban a betonozás megtörténhetett-e.

Mellékelte továbbá a hitelezői követelések megoszlásáról készült kimutatást, mely szerint összesen 75.591.925 forint hitelezői igény került nyilvántartásba vételre.

Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. A keresetet mindkét követelés tekintetében jogalapjában vitatta. A tagi kölcsön visszafizetésére létrejött megállapodásra nézve előadta, annak jóerkölcsbe ütköző voltának megállapítása fogalmilag kizárt, mivel a visszafizetésre még a felszámolási eljárás elrendelését megelőzően került sor, az akkor még harmadik személy kielégítését nem akadályozhatta, fedezetelvonó szerződésnek sem minősülhetett ebből következően. A kártérítési igény körében arra utalt, jogellenes magatartást felperes tartozik bizonyítani, de az jegyzőkönyvből sem állapítható meg annak a ténye, hogy az öt számla mögött nincs tényleges gazdasági tartalom, vállalkozói teljesítés, felperes ezen állítása iratellenes. Az határozat egyébként is csak két számlát érintett, és csupán annyit mondott ki, ezen számlák az előzetesen felszámított áfa levonására nem alkalmasak, függetlenül attól megtörtént-e a gazdasági esemény vagy sem. Állította, a a számlákon feltüntetett munkákat szerződésszerűen teljesítette, azokért a szokásos mértékű vállalkozói díjakat számlázta le. Benyújtotta az felperesi ingatlan 2004. december 15-i állapotáról készült ingatlanértékelési szakvéleményét.

Az elsőfokú bíróság meghallgatta alperest személyesen, valamint tanúként, felperes résztulajdonosát.

Alperes úgy nyilatkozott, a-nek megbízást 2004-ben adott, 2004-ig például a gépaljakat kialakítását, betonozását végezte, a kapcsolat 2005-ben ért véget. Az épületek közötti járdát is a betonozta, a munkákról szóban állapodtak meg, ezeknek nem nagyon volt tanúja. Amikor a munkával elkészültek, készpénzben fizetett. Ez folyamatosan történt. Az üzemben is szociális helyiségeket kellett kialakítani, egy brigád dolgozott, a munkát maga felügyelte. Előadta továbbá, azért rendelt a felszámolási eljárás kezdeményezését követően munkákat, mivel meg akarta menteni a társaságot, el akarta kerülni a felszámolását. Utalt arra is, a 2004. december 15-én készült szakvélemény már tartalmaz olyan munkát, amelyet a végzett, csak utólag lett kifizetve. 2004. decemberét követően is végzett munkát a a telephelyen.

..... előadta, a felújítási munkák 2004. második felében kezdődtek. A betonozási munkákat végzett, mellékhelyiségeket alakított ki, ezekre a telephely működési engedély kiadásához volt szükség. Emlékezete szerint a 2004. nyár végén vonult fel, tevékenységük 2005-re áthúzódott, akkor már csak kéthetente nézte meg a telephelyet. Arra nem emlékezett, meddig dolgozott a a felújításon. Betonozási munkákkal kezdtek, hogy a gépeket oda lehessen helyezni. Szociális helyiségeket alakítottak ki a meglévő helyiségek felújításával, új helyiségek kialakítására nem volt szükség. Előadta azt is, 2005. decemberében a

..... végezhetett betonozási munkát, mivel három műhely betonozását kellett elvégezni.

Az elsőfokú bíróság 2009. április 10-én kelt, jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a Pp. 3.§ (3) bekezdése alapján arról tájékoztatta alperest, őt terheli annak bizonyítása, a felperes által megjelölt számlák nem fiktívek, a kölcsönszerződés nem érvénytelen, az nem ütközik jóerkölcsbe.

Ezt követően alperes az ellenkérelmében foglaltakat fenntartva állította, a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján felperes kötelezettsége annak bizonyítása, a számlákban nevesített gazdasági események egészben vagy részben nem valósultak meg. A befogadott számlái addig nem létező helyiségek kialakítását és betonozási munkálatok elvégzését tartalmazzák, a betonozott épületrészek csak újként készíthetők el.

Az elsőfokú bíróság 2009. június 18-án kelt 7.G.40.087/2008/10. számú ítéletével megállapította a felek által 2005. október 1. napján megkötött kölcsön-megállapodás szerinti kölcsön visszafizetésére vonatkozó megállapodás érvénytelenségét, kötelezte alperest felperesnek 3.000.000 forint, ezen összeg után 2005. december 30-tól, továbbá 8.500.000 forint, ezen belül 1.500.000 forint után 2005. október 10-től, 1.500.000 forint után 2005. november 4-től, 1.000.000 forint után 2005. december 5-től, 2.625.000 forint után 2006. január 2-től, 1.875.000 forint után 2006. január 3-tól a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, valamint 600.000 forint + áfa ügyvédi munkadíj, továbbá az államnak 690.000 forint le nem rótt eljárási illeték megfizetésére. A megállapodás érvénytelensége körében kifejtette, a jóerkölcs olyan jogi kategória, amely a társadalom általános erkölcsi értékítéletét fejezi ki. A szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapításakor a jogügylet tartalma, joghatása, a felek által elérni kívánt közös cél mibenléte, valamint a jogügylet társadalmi értékítélete vizsgálendő. Megállapította, a felperes az ügyvezetői tisztséget betöltő alperesnek abban az időpontban fizette vissza a kölcsön teljes összegét, amikor tudott a felszámolás elrendeléséről, mely végzést felperes 2005. március 9-én vett át. A kölcsön visszafizetésére vonatkozó megállapodás ezért olyan jogügylet, amely a joghatását, a felek által elérni kívánt közös cél mibenlétét tekintve is társadalmilag elítélendő, mivel a visszafizetésre a többi hitelező hátrányára, jóerkölcsbe ütköző, alperest a többi hitelezővel szemben előnyben részesítő módon került sor. Rámutatott, annak megítélésénél, a kölcsön visszafizetésére vonatkozó megállapodás érvénytelen-e nincs jelentősége annak, a felszámolás kezdő időpontja későbbi, mint a kölcsön visszafizetésének időpontja, tekintve egyértelműen megállapítható, alperes előnyt kívánt biztosítani a maga számára, ezen magatartás sérti a társadalom értékrendjét. Alperes 3.000.000 forintot a Ptk. 237.§ (1) bekezdése értelmében köteles felperesnek megfizetni.

A kártérítési igény körében azt fejtette ki, a Pp. 164.§ (1) bekezdése szerint alperest terhelte annak bizonyítása, a a számlákban megjelölt munkákat elvégezte. Alperes a bizonyítási teherről történt tájékoztatását követően sem terjesztett elő olyan bizonyítási indítványt, amellyel bizonyította a munkák elvégzésének megtörténtét, míg a tanúnyilatkozat nem volt alkalmas ennek igazolására. A tanú nem tudott arról határozottan és pontosan nyilatkozni, a mikor, milyen munkát végzett alperes megbízásából a perbeni időszakban. A munkák elvégzését az szakvéleménye sem tanúsíthatja, mivel a számlák kiállítására annak elkészítését követően került sor. Alperes nem bizonyította a számlák megalapozottságát, ezért elfogadta azon felperesi állítást, mely szerint olyan számla ellenértéket fizetett ki a Gt. 29.§ (2) bekezdésébe ütköző módon, melyek mögött gazdasági cselekmény, szolgáltatás nem állt, a felperesnek kárt okozott azzal, el nem végzett munkáért fizetett ki díjat, ezért kártérítésre köteles.

Utalt arra is, felperes az 1992. évi LXXIV. törvény 35.§ (1) bekezdés a) pontjában, a 2000. évi C. törvény 15.§ (3) bekezdésében és a 166.§ (2) bekezdésében foglaltakat megsértve adólevonási jogát jogszabályba ütközően gyakorolta.

Az ítélettel szemben alperes fellebbezett jogi képviselő útján. Az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság a kölcsön visszafizetésében történt megállapodás jóerkölcsbe ütköző voltát csupán azon tényre alapította, a visszafizetés idején tudomása volt a felszámolási eljárás megindításáról. Az állandó bírói gyakorlat ugyanis következetes abban a kérdésben, a hitelező részére való visszafizetés csak akkor jóerkölcsbe ütköző, tekintve, hogy a kölcsön nem kerül az adós tulajdonába, ha a tagi kölcsön nyújtására a felszámolási eljárás megindításáról való hitelezői tudomásszerzést hosszú idővel megelőzően, a társaság stabil gazdasági helyzetében került sor; az adós elveszítette saját tőkéjét; hitelképtelenné vált, ellene felszámolási kérelmet nyújtottak be és erről a tagi kölcsönt nyújtónak a visszafizetés időpontjában tudomása volt, a tagi kölcsönnek a szerződésben foglalt módon történt visszafizetése elvonja a többi hitelező kielégítésének alapját. E körben utalt a BH. 2008.190. számú jogesetre. Ehhez képest felperes csak a tudomásszerzés tényét igyekezett bizonyítani. Hangsúlyozta, a kölcsön nyújtása is már a felszámolás elrendelését követően, nagy kockázatot vállalva történt a felperes támogatása érdekében, s ez a többi hitelező érdekét is szolgálta, ebből következően sem minősülhet a visszafizetés jóerkölcsbe ütközőnek. A kártérítés körében a bizonyítási teher jogsértő megfordítását kifogásolta, s azt, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi állítást maradéktalanul elfogadta, annak ellenére az adóhatósági határozat is csak kettő számla tekintetében tett, csupán számviteli hiányosságot rögzítő megállapítást. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a szakemberei a telephelyen valamennyi munkájukat elvégezték, velük az utolsó elszámolás is megtörtént, hibás teljesítésükre nem merült fel adat, egyéb munkavégzéssel őket nem kívánta már megbízni, s kapcsolata sem maradt fenn a céggel. Arról pedig, hogy a nem tett eleget adófizetési kötelezettségének, csak az adóhatósági határozatból értesült. Tévesen jutott ezért az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, a kft. által elkövetett adózási

mulasztás egyben annak is bizonyítéka, a számlán feltüntetett munkákból egy sem készült el. Tévedett akkor is, amikor figyelmen kívül hagyta, hogy a megalapozott érdemi döntés érdekében szakértői bizonyítás tárgyát kellett volna annak képezni, a 2004. évben elvégzett teljes felújítást követően mely munkálatok kerültek elvégzésre. Ugyanakkor utalt arra, a telephelyen számos betörés történt a felszámoló birtokba lépése óta, s a legkisebb értéket képviselő dolgot is elvitték. A jelentős lepusztultság miatt a bizonyítási eljárás aggálytalan lefolytatásához elengedhetetlen, de rendkívüli nehézségű feladatot jelentene az igazságügyi építési és ingatlanforgalmi szakértő számára nem csak azt, hogy az egyes értéknövelő beruházások keletkezését egymástól időben elválassza, hanem ezek maradványai helyszínen fellelése is.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján, valamint alperes másodfokú perköltségben marasztalását. Az első fokú eljárásban előadottakat fenntartva azt hangsúlyozta, alperes felhívás ellenére sem tett eleget a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel részben megalapozott.

A Ptk. 200.§ (2) bekezdésének utolsó mondata szerint semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik.

A jóerkölcs fogalmát, annak tartalmát a Ptk. nem határozza meg, a jóerkölcs fogalmának értelmezését a bírói gyakorlat munkálta ki. A jóerkölcs a kialakult értelmezés szerint - polgári jogi értelemben - a társadalom általános értékítéletét, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki, az üzleti életben pedig a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jóerkölcs fogalmának meghatározásánál figyelembe veendő.

A Fővárosi Ítéltábla a 3.000.000 forint összegű követelés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, a tagi kölcsön alperesnek visszafizetésére létrejött megállapodás jóerkölcsbe ütközőnek minősítését.

Az adott ügyben ugyanis annak volt jogi jelentősége, felperes a 3.000.000 forint tagi kölcsönt az alperes ügyvezetősége mellett akkor fizette vissza alperesnek, amikor már több mint egy éve ismert volt, hogy felperessel szemben felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztésére került sor, a felperes, illetőleg ügyvezetője tudomással rendelkezett a felszámolási eljárás elrendelésének lehetőségéről. E lehetőség pedig már annyira közeli és fenyegető volt a tagi kölcsön 2005. december 30-i visszafizetése időpontjában, hogy nem sokkal azt követően, 2006. január 10-én már jogerősen elrendelésre is került a felszámolási eljárás.

A Fővárosi Ítéltábla továbbá annak is jelentőséget tulajdonított, a felek a közöttük létrejött megállapodásban maguk rendelkeztek akként, a kölcsön visszafizetése a „vállalkozás likviditási helyzetének javulásával” esetenként történik. A perben a

felperes ugyanakkor a hitelezői követelések megoszlásáról készült kimutatással igazolta 75.591.925 forint hitelezői igény nyilvántartásba vételét. Ilyen összegű hitelezői követelés mellett azonban a likviditási helyzet javulása kizárható, nem volt tehát olyan indok, amely, a többi hitelező hátrányára lehetővé tette volna az alperes részére a kölcsön teljes visszafizetését.

Helytállóan kötelezte ezért az elsőfokú bíróság az alperest 3.000.000 forint és kamatai megfizetésére.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor az alperest további 8.500.000 forint és kamataiban is marasztalta, tévesen és megalapozatlanul tényként elfogadva, hogy a nem végzett munkát, és ezáltal 8.500.000 forint megfizetésére oly módon került sor, hogy a 2005. októberében és 2006. januárjában kiállított összesen öt darab számlája mögött nem volt teljesítés, s ebből következően tévesen tekintette ennek ellenkezőjét alperes által bizonyítandónak. Az említett felperesi állítás a felperes által szolgáltatott perbeli adatokból ugyanis nem volt megállapítható, s azt a felperesnél folytatott felszámolás miatti tevékenységet lezáró ellenőrzésről 2007. február 23-án felvett jegyzőkönyv sem támasztotta alá.

A jegyzőkönyv ugyanis csupán a forgalmi adó le nem vonhatósága tekintetében tesz megállapítást, egyebekben pedig csak kettő számlára nézve.

Tévesen és megalapozatlanul marasztalta ezért az elsőfokú bíróság az alperest további 8.500.000 forint és kamatai megfizetésében is.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a perköltségre is kiterjedően, a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, a 8.500.000 forint kereseti követelés vonatkozásában a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára tekintettel a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdésének b) pontja, (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alkalmazásával megállapított ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltsége megfizetésére, továbbá a Pp. 81.§ (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 15.§-a alapján a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt elsőfokú és az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt másodfokú eljárási részilleték államnak megfizetésére.

A Fővárosi Ítéltábla az alperest ugyancsak a Pp. 81.§ (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 15.§-a alapján kötelezte a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt elsőfokú és az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt másodfokú eljárási részilleték államnak megfizetésére.

Budapest, 2010. március 19.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Felker László s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző